

3014

КАНАДИЙСЬКА БІБЛІОТЕКА Ч. 15

М. Петрівський

ДЯКОУЧИТЕЛЬ В ШКОЛІ

Комедія в одній дії.
з життя школярів так-званої
“дяковчительської школи”
в Канаді й Америці

Ціна 10 центів

1927.

Накладом В-ва “Промінь”
632 Селкірк Евіню, Вінніпег.
Вінніпег, — Ман.

КАНАДИЙСЬКА БІБЛІОТЕКА Ч. 15

М. Петрівський

ДЯКОУЧИТЕЛЬ В ШКОЛІ

Комедія в одній дії.
з життя школярів так-званої
“дяковчительської школи”
в Канаді й Америці

Ціна 10 центів

1927.

Накладом В-ва “Промінь”
632 Селкірк Евіню, Вінніпег.
Вінніпег, — Ман.

•

Право передруку застережене.
-----

†

ДІЄВІ ОСОБИ

Лука Алилуйко, дякоучитель, з червоним носом, загонистого характеру, простак.

Остап, школяр, в душі добрий хлопець, трохи розпущений і збиточник.

Мирон, товариш Остапа і такої ж вдачі.

Гриньо Кицюх, придуркуватий школяр.

Іван, школяр.

Галя)

Леся) примірні школярки

Марія)

Сцена: Звичайна шкільна світлиця, прибрана образами св. Отця Миколая, св. Варвари; з лавками, столом і таблицею.

(Школярі бігають по кімнаті, бавляться і викрикують).

УЧИТЕЛЬ (входить): Тихо, діти, сідати! (Діти в спокоюються. Учитель сідає на крісло, але скоро підскакує з криком. Показує цвях). Чий то цвях? (Всі мовчать.) Га, нікого нема? Ви святі, всі святі! Скажете, що може нечиста сила поклала цвях на крісло, га? Го, го! Я знаю добре, що між нами є нечиста сила. Вона тут сидить і десь в кулак регочесь, як учитель терпить. Але пождіть но ви, збиточники!

МАРІЯ (підносить руку): Прошу пана учителя, Остап ку

рив люльку.

УЧ.: Ти курив, Остапе?

ОСТАП: Ні, пане учителю, вона неправду каже.

УЧ. (до всіх): Чи то правда, що Остап курив?

ВСІ: Так, пане учителю.

УЧ.: Ходи но сюди, шибенику один. Де файка?

ОСТАП (іде наперед і ховає руки в зад) Я не маю файки.

УЧ.: Не галасуй! В котрій руці маєш файку?

ОСТАП (показує одну руку) Я не маю файки.

УЧ.: Мовчи! Покажи другу руку.

ОСТАП (ховає першу і показує другу): Я не маю файки!

УЧ. (злосний): Не дрочи мене! Покажи обі руки враз!

ОСТАП (показує обі руки враз): Я не маю файки.

УЧ. (надумуєсь): 'Побачи-

мо! (Перетрясає кишені, опісля обертає його до публіки. За паском видно заткану люльку). Го, го! А то що? (Бере люльку). Моя файка! Ех, покажу я тобі, тицлю один! Тобі вже курити захотілось?

ОСТАП: Або що? Коли вам можна файку курити, то чому мені не можна?

УЧ.: Мовчи, тобі не можна того, що мені можна. Ти розумієш?

ОСТАП. Чому ні? Ви нам казали, що ви учитель, старий чоловік, тай щоб ми наслідували вас і робили все те, що ви робите. Ну, і я то роблю.

УЧ.: Не всьо, дурню! Вам курити не можна. Розуміли?

Але, не твоя річ, що я курю. (Кладе люльку на стіл). Я тобі покажу, як можна курити! (бере, кладе Остапа на лавку

і бє. Тимчасом Мирон бере крадьком люльку і пакає.) А на тобі, на!

· ОСТАП: Ой, йой, болить! Болить!...

УЧ.: А курити файку смакує? (перестає бити).

ОСТАП (злісно) Що, ви мене годуєте, що бете? Мене сам тато ніколи не бє.

УЧ.: Стули рот, ти гарбузе! Я учитель собі, тай маю право бити, кого схочу.

ЛЕСЯ (підносить руку): Прошу пана учителя, Мирон також курить.

УЧ.: Що? (До Остапа): Иди на місце! (До Мирона): Ходи но тут, ти шибенику!

МИРОН: Так, пане учителю! (Іде наперед.)

УЧ.: Що ти кутив?

МИРОН: Файку.

УЧ.: Чию?

МИРОН: Вашу.

УЧ. (Скоро оглядаєсь на стіл): А то як? Коли ти її потягнув? Але пожди... (відбирає люльку): Коли правду сказав, кару зменшу до половини, — іди клячати.

МИРОН: Дякую, пане учителю.

УЧ.: Не дякуй. Я за дармо позволяю клячати.

МИРОН. За файку дякую.

УЧ.: Клячати! (Мирон клякає біля стола, при нагоді кривиться учителеви, учитель сідає на крісло і бере книжку): Отворіть книжку на двацятій стороні.

ГРИНЬО: (входить з відкритою головою, відтак зачиняє двері, накладає на голову капалюх і стукає в двері. Під раменем бохонець хліба, в руці фляшка з молоком, в другій

руці буквар і столярський великий олівець).

УЧ.: Просимо блище. (Гриньо підходить осторожно, оглядаючись на дітей, які сміються).

УЧ.: Як ти називаєшся хлопче?

ГРИНЬО (загикуючись): Я, я, я — Г-р-р-риньо — Ки-ки-цюх. (Заплювує вічі учителеви).

УЧ.: (обтираючись хустиною): Поволи, поволи... Так ти Гриньо Кицюх? Добре, добре. (Діти сміються).

ГРИНЬО (звертається до дітей): І-і-і ччо-го омієшся, як д-д-д-урень до ссира?

УЧ. (до дітей): Тихо бути! (До Гриня): І ти, Гриню, прийшов учитися?

ГРИНЬО: А-а-а--я-я-я! Мама післали, мов-ля-ли, ннна

професора, або на ппопа
навчитися. (До дітей): Гі-гі-
гі! піп, професор з мене
буде. (Діти сміються).

УЧ.: Добре, добре, міністер
з тебе буде. Сідай собі на оце
крісло.

ГРИНЬО (оглядаєсь): Ннна
тто?

УЧ.: Так, так, на то само.

ГРИНЬО: Ттак, так, то
само. (Хоче сісти, але Остап
тягне за шнурок перед тим при
в'язаний до крісла, крісло від-
хилюєсь і Гриньо падає. Всі
регочуться).

УЧ.: Спокій! Сідай Гриню!

ГРИНЬО: Чеккай, я скажу
мамі.

УЧ.: Спокій!... Тепер при-
ступимо до науки співу. Вий-
ти на середину! (Діти вихо-
дять і стають на середині пів-
колесом. Мирон також). У-

важати на мене. (Підносить руки). Будемо починати від: до-ре-мі. Раз, два! (Скобоче йому в носі, він відтак грімко пчихає, що аж діти подаються в зад) Три!... (Діти співають безладно. Гриньо октавою бере "до". Учитель береться за голову і з досади тупає ногами. Діти перестають. Гриньо задивившись у селю, кричить: До, ре, мі... Учитель хватає Гриня за гортанку): Та постій дурню, бо вдавишся:

ГРИНЬО: Вдавися сам. Я-я буду добре співати.

УЧ.: Мовчи, драбуго, і не роби з мене дурня. Ви всі такі. Коти ліпше замявкають, як ви заспіваєте. Ану, Галю, заспівай ти сама, а ви решта, сидати! (Діти сідають на свої місця. Гриньо зобачив муху і біжить за нею). Сідати, Гри-

ню, дома будеш мухи ловити!

ГРИНЬО. Вже маю! (Кинув на землю і розтер ногою).
Одна менше!

УЧ. (до Галі): Починай, Галю.

ГАЛЯ: Так, пане учителю.
(Співає): Родимий Краю...

ОСТАП (після пісні): Ото заспівала, як когут запіяв.

УЧ.: Що? Коли ти ліпше вмієш, так іди і співай!

ОСТАП: Певно що заспіваю! (Виходить і співає якусь комічну пісню. Галя сідає на місце).

Пісня:

Куплю в склепі

Ковбасу,

Тай до дому

Занесу;

Буду їсти, буду гамав

З хлібом,

Тай з Миронком бавитися.

Підем.
Погуляю, побавлюся
Красно, —
Потім знову буду їсти
Смашно...

УЧ. (По скінченню пісні): Пустий з тебе хлопець, тай пусті пісні співаєш. Тиб лише їв і нічого не робив. (Глядить на годинник). Гм... Тепер, діти, вийдіть на павзу. (З криком діти радісно вибігають. Учитель виймає з шуфляди фляшку). Ти ще мене потішаєш, бо инакше ошаліти можна між тими штубаками. (Пе.)

ГРИНЬО (від довшого часу всував голову в двері і слідив за рухами учителя): Ддякку, ааа лишшїть мені трррохи.

УЧ. (підскакує наляканий): Що, що, що? Ти мовчи, напаснику, це лікарство, розумієш? Лікарство, дурню!

ГРИНЬО (входить): Ііі я ххо-
чу лікккарства!

УЧ.: Сідай, дурню! (Ховає
фляшку, бере дзвінок і дзво-
нить. Діти скоро вбігають і сі-
дають на свої місця. Мирона
між ними нема. Учитель пере-
числює школярів): Гм, тих
гільтяїв знова нема. (Щось за-
писує). Добре. Тепер поотви-
райте свої приматики і перегля-
немо відмінки роду женського.

Іване, відміняй диню.

ІВАН: : Диня, дині, дині, ди-
ню... (Стає).

УЧ.: Ну, іди даліше. Пя-
тий відмінок окличний...

ІВАН (вомчить).

УЧ. (до решти дітей): Хто
знає? (Всі мовчать). Ідіоти!
Таж це навіть Гриньо буде зна-
ти. Правда, Гриню?

ГРИНЬО: Аааа-яаяя знаю.

УЧ.: А бачите! Ну, Гриню,

скажи, як ти кликати меш диню?

ГРИНЬО:: А що то є диня?

УЧ. (показує руками): Диня є диня, от така. Але пожди, я дам тобі легке слово, наприклад, слово свиня. Ну, як ти будеш кликати свиню?

ГРИНЬО: Куць-куць-куць...

УЧ.: Та ні, дурню! О, здуріти треба...

ГРИНЬО: Ааа ммоя мама ччччому так кличе?

(Остап і Мирон обшарпані і обдерті та обмочені входять і скрадаються до лавок).

УЧ.: А ви куди, драбуги?

ОСТАП і МИРОН: До лавки.

УЧ.: Куди ви ходили, що з вами сталось?

ОСТАП: Я впав у калюжу.

МИРОН: А я собаку хотів зловити.

УЧ.: Брешете! Ви обидва пустували. О, лихо на мою лису голову. Геть, помитись ідіть, бо наче в курнику були. (Остап і Мирон виходять, діти сміються). Тихо, діти! То через вас моя голова лисіє.

(Остап і Мирон входять і прямують до лавок).

УЧ.: Поволи, поволи, —вам не туди, клячати йдіть. (Ідуть клячати. Учитель пише на таблиці: “Бодан Хмельницький їхав з паном послом до Київа. Той пан посел був дуже розумний і поважний посел.... Відсилає Остапа і Мирона на місце, сам глядить у книжку.)

МИРОН: Прошу пана учителя, я хочу на двір.

УЧ.: Таж ти щойно був на дворі! Що ти верзеш?

МИРОН: Але, прошу пана учителя, я конче хочу.

УЧ.: Йди, але зараз вернися.

МИРОН: Так, пане учителю. (Виходить і за хвилю стукає в двері).

УЧ.: Хто там лукає? (Неспокійний. Вішає на двері напись: "Не вільно пукати.") Знов чути стукіт. Учитель виходить на двір, Остап стирає на таблиці кожну букву "п" перед послом, і сідає в лавку. Учитель вводить за ухо Мирона і саджає на місце. Говорить до Остапа): А ти, Остапе, читай задачу на таблиці.

ОСТАП (читає): Богдан Хмельницький їхав з паном-ослом до Київа. Той пан осел був дуже розумний і поважний осел...

УЧ.: Що ти читаєш, тумане?

ОСТАП: То що написане.

УЧИТЕЛЬ: Дурень з тебе!

(до Лесі): Читай ти, Лесю.

Леся (читає те саме).

УЧ.: Чи ви подуріли, чи може я між вами здурів? Якого осла ви там бачите?

ЛЕСЯ: То Остап позмазував букви “п” перед словами “посел.”

УЧ.: Ага! Як так, по побачимо, хто тут є ослом! (Кладе Останови шапку з написею “осел”). А тепер дивіться на правдивого осла. (Всі сміються).

- УЧ.: (Йде до таблиці дописувати букви “п”.)

МИРОН (викрадається з кляси і бере з дверей картку з написею “Не вільно пукати,” а по хвилі починає голосно стукати).

УЧ. (голосно кричить): Не вільно стукати! (Стукання повторюєсь). Я вже раз казав,

що не вільно стукати! (Знов стукання. Учитель дуже лихий). Пожди, я тобі зараз застукаю. (Виходить за двері, а за хвилю тягне Мирона за чуприну, і кладе на крісло тилом до публіки): Пожди, драбе, я тобі попукаю! (Бере за патик і піднімає кафтан. В Мирона причеплена напись: "Не вільно пукати". Учитель скоро читає, опускає руки, потім хапаєсь за голову): Здурію!... Забирайтесь домів, не буду вашим учителем довше...

ВСІ: Славно! Славно!

ІВАН (виступає наперед і виразн окаже): Отак поступають зі своїм учителем нечемні діти. Чемні і добрі діти так не роблять.

(Занавіса).

УВАГА!

Ті що виставляють на сцені діточі картини з журналу "Промінь" або з книжочок виданих Видавництвом "Промінь," звольте ласкаво зараз по виставі прислати певну частину з доходу концерту або представлення на піддержання єдиного просвітнього видавництва для української молодіжи.

К Н И Ж К И

- Вибір Фаху**, знаменита книжка для молоді 25с
- На Вакаціях**, діточа сцена на 3 дії з канадійського життя 15с
- Шкільництво на Кубані** ... 15с
- Атлетика** 60 цт., в оправі .. 90с
- Чарівні очі** ..... 40ц.
- Дяк Учителем**, діточа комедійка на одну дію .15
- Витай Весно!** Діточа картина в однім акті Ціна .10
- В Студії Майстра**, чудове оповідання з ілюстраціями, ціна ..... .15
- Невдалий Іспит**, трагікомедійка на одну дію, для дїтей.
Ціна ..... .15
- Химери Славка**, діточе представлення на 1 дію 15
- Сотня Перлин**, вірші кан. учителя з ілюстраціями .40

- Славко в Тарапатах, діточе
представленне на 1 дію .15**
- Князенко Забави . . . . . 15ц.**
- ЛІСОВИЙ ОГОНЬ, зворушаю
че оповіданне з днів пер-
ших поселенців в Кана-
ді. Ілюстроване .10**
- Діточий Світ, ч. 1, 2 і 3. Цікаві
книжочки для молодіжи .30**
- 52 Тайни, яких варто знати .50**
- Фіялочки, цікаве оповіда-
нне з образками. Ціна .15**
- Для Рідних, — це дуже а
дуже цікава книжка для моло-
діжи. Містить велике число
прекрасних вершків з кана-
дійського життя і много об-
разців. Сю нову і цікаву книж-
ку кожда дитина повинна ма-
ти. Ціна . . . . . 40ц.**

**PROMIN PRINTING CO.
623 Selkirk Ave
Winnipeg, Man.**

Яке виховання, такий народ.

Щоб бути нарадом живим, творчим, свідомим, амбітним, хаґактерним, могутнім, то треба мати умову силу духа і волі. Ці прекмети ніколи не здобудите без і думання і читання відповідних книжок.

Українські діти повнні якнайбільше читати своїх рідних діточих книжок і діточих часописей. Вік дитинства є віком в яким будується ум, характер, стремління і світогляд людини.

Передплатіть для своїх діточок "Промінь," одинокий ілюстрований журнал для укр. молодіжи в Канаді і Злучених Державах. Річна передплата в Канаді \$1.50, в Америці \$1.75.

"PROMIN"

623 Selkirk Ave.
Winnipeg, Man.